

A BURGONYA NÖVÉNYVÉDELME

A BURGONYA KÓROKOZÓI

Vírusok

- Burgonya levélsodródás (PLRV)
- Burgonya Y-vírus (PVY) (vonalas betegség)
- Mozaik vírusok:
 - Burgonya A-vírus (PVA)
 - Burgonya X-vírus (PVX)
 - Burgonya S-vírus (PVS)
 - Burgonya M-vírus (PVM)
- Burgonya szártarkulás (TRV)
- Burgonya aukuba mozaik (PAMV)
- Burgonya látens vírus (APLV)
- Lucerna mozaik vírus

Viroid!

Burgonya orsósgumójuság

Burgonya-levélsodródás

- **Tünetek:** A levelek kanalasodnak, törékennyé válnak. A növekedés gátolt.
- **Biológiája:** A vírus perzisztens átvitelében elsősorban a levéltetveknek van szerepe. A vektorban is szaporodik.
- **Védekezés:** Vetőburgonya táblák izolálása. Őszibarack ültetvényektől távoli termesztés. Előhajtatás, korai ültetés, száreltávolítás. A vektorok elleni védekezés.

Burgonya Y-vírus

- **Tünetek:** Mozaikfoltosodás, apró nekrotikus foltok a levelek fonáki részén. A levelek könnyen letöredeznek, de a szárról nem esnek le. Súlyos fertőzés esetén érnekrózis figyelhető meg. Gumónekrózis.
- **Biológiája:** A vírus perzisztens. Mechanikailag és levéltetű vektorok segítségével egyaránt terjed.
- **Védekezés:** mint a levélsodró ellen.

Baktériumos szártő és nedves gumórothadás

- **Tünetek:** A betegséget két különböző baktérium okozza. A szártőrothadás jelentősége kisebb, hazánkban inkább a gumók lágyrothadása a gyakoribb.
- **Biológiája:** Fertőzött növényi maradványokban és gumókban telelnek. A fertőzés sebeken keresztül jön létre. 80 % feletti páratartalom és 10 °C feletti hőmérséklet esetén bekövetkezik a tárolt burgonya rothadása.
- **Védekezés:** Megfelelő tárolás, válogatás. Ellenálló fajták termesztése.

Sugárgombás varasodás

- Tünetek:** A paraszemölcsökből kiinduló apró, felszakadozó foltok, amely a gumó növekedésével növekszenek. A gumó húsa ép marad.
- Biológiája:** A talajlakó kórokozó szaprofitaként is megél. A könnyen kiszáradó laza talajokat kedveli. (Már megjelent a kötött talajokon is)
- Védekezés:** A talaj egyenletes vízszolgáltató képességének biztosítása. Ellenálló fajták termesztése.

Burgonyavész fitoftóra

- Tünetek:** A levelek csúcsától, szélétől kiinduló barnuló szabálytalan foltokat okoz. A kórokozó a szárazakat levélgyeleteket is fertőzi. A lemosódó sporangiumok a gumókat is fertőzik, amelyen besüppedő foltok jelennek meg. A tárolás alatt is fertőz.
- Biológiája:** Nálunk micéliummal telet a gumók rügyeiben. A gomba fertőzésére lombzáródás után (július elején) csapadékos időjárás esetén számíthatunk.
- Védekezés:** Agrotechnikai védekezési lehetőségek. Kontakt és szisztémikus szerek kombinációjával. (Acrobat, Dithane, Bravo)

Burgonyarizoktónia, burgonyahimlő

- Tünetek:** A burgonya hajtását még a talajban megtámadja ami elfeketedik. Hiányos kelés. Okozhat egyszárúságot, vagy éppen túl sok hajtás lesz. Nedves melegben felléphet a fehérharisnyásság. Levélsodródást, determinált növekedést is okoz. A gumón fekete himlőt láthatunk
- Biológiája:** A talajban, szaprofita módon is megél, de fertőzhet gumóról is.
- Védekezés:** Gumócsávázás, előhajtás, agrotechnika.

Fuzariumos gumórothadás és hervadás

Tünetek: A gumórothadás esetén a gumó, húsa szürkül, barnul, száraz körülmények között korhad, nedves körülmények között rothad. A gumón penészgyep jelenik meg. A hervadás kevésbé súlyos probléma. A kórokozó tracheomikózist okoz.

Biológiája: A talajból fertőz. Tipikus sebfertőző. A rothadás magas tárolási hőmérsékleten, rossz tárolási körülmények közt lép fel. A hervadás az aszálytól legyengült állományban gyakori.

Védekezés: Helyes agrotechnika, gumócsávázás. Ellenálló fajták.

Alternáriás szárazfoltosság

- Tünetek:** Nyár közepétől a leveleken elszórtan sötétbarna éles határvonalú foltok jelennek meg, majd az erek által határolt lekerekített foltokká alakulnak. A gumón fekete korhadást idéz elő. Hazánkban nem okoz súlyos problémát
- Biológiája:** A talajban, tárolóban növényi marad-ványokon, gumón telet.
- Védekezés:** A fitoftóra elleni szerek hatásosak.

Egyéb kórokozók: Verticilliumos fertőző hervadás, Kolletotrihumos száradás és tőkorhadás, Barna baktériumos gyűrűsrothadás, Burgonyarák, Ezüsfoltosság, Lisztharmat, Makrofominás hervadás

A BURGONYA KÁRTEVŐI

Fonálféreg

- Közönséges burgonya-fonálféreg
- Sápadt burgonya-fonálféreg
- Gubacsfonálféreg

Kártétel: Karantén kártevők! A megtámadott növények gyökér-rendszere rosszul fejlődik, víz és tápanyaghiányos reakciót mutat az állomány.

Védekezés: A kártételi küszöb 20 tojás/gramm talaj. Inszekticides kezelés: Vydate, Temik, vagy egyedszámgyérítő burgonyatermesztés.

Burgonyabogár

- Kártétel:** Az imágó és a lárva a leveleket rágja.
- Biológiája:** 2 nemzedékes az imágó a talajban telel.
- Védekezés:** Az inszekticides kezelések a fiatal lárvák ellen hatnak a legeredményesebben. (Bancol, Regent, Calypso, Nomolt, Gaucho) A rézionok táplálkozásgátló hatással vannak.

Levéltetvek

- Kártétel:** Szívogatnak, vírusvektorok. Vetőgumótermesztésben okoz gondot.
- Biológiája:** Több faj károsít a legjelentősebb a zöld őszibarack levéltetű.
- Védekezés:** Sárgatálanként 20-30 db egyed esetén védekezni kell. Inszekticides kezelések (Chess, Talstar, Mospilan, Gaucho).

Egyéb kártevők:

- Talajlakó kártevők
- Bagolylepkék